

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl samosoudcem Mgr. Tomášem Blažkem ve věci

žalobce: Y. G. S.

proti

žalovanému: Ministerstvo vnitra
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 5. 2019, č. j. OAM-177/ZA-ZA14-ZA08-R2-2015,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 5. 2019, č. j. OAM-177/ZA-ZA14-ZA08-R2-2015, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce podal dne 27. 2. 2015 žádost o udělení mezinárodní ochrany v České republice. Žalovaný dne 3. 3. 2017 rozhodl, že mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“), se žalobci neuděluje. Žalobce uvedené rozhodnutí napadl žalobou, které Krajský soud v Hradci Králové částečně vyhověl – rozsudkem ze dne 10. 12. 2018, č. j. 32 Az 28/2017 – 59, zrušil rozhodnutí žalovaného ve výroku, kterým žalobci nebyla udělena mezinárodní ochrana podle § 14 a § 14a zákona o azylu, ve zbytku žalobu zamítl. Krajský soud shledal, že

žalovaný se nedostatečně zabýval otázkou, zda žalobci bude v zemi jeho původu poskytnuta odpovídající zdravotní péče (žalobce trpí cukrovkou a musí si pravidelně aplikovat inzulin, dle předložené lékařské zprávy by případné přerušení nebo ukončení této léčby mohlo vést k diabetickým komplikacím i k úmrtí).

2. Po vrácení věci k dalšímu řízení žalovaný opětovně posoudil žádost žalobce a dne 27. 5. 2019 vydal v záhlaví rozsudku blíže specifikované rozhodnutí, kterým znovu rozhodl, že mezinárodní ochrana se žalobci neuděluje. Uvedené rozhodnutí je předmětem přezkumu v nynějším soudním řízení.

II. Shrnutí argumentace obsažené v podáních žalobce a ve vyjádření žalovaného

3. Žalobce předně namítl, že žalovaný nezohlednil aktuální situaci v zemi jeho původu, a to zejména situaci amharského etnika (k němuž žalobce náleží) v Oromii (kde leží město Jimma, odkud žalobce pochází). Žalobce poukázal na několik článků z různých zpravodajských webů (The Conversation, Borkena, Reuters), které hovoří o současné perzekuci Amharů. Ti jsou vyháněni nejen z Oromie, ale i z jiných částí země, jejich situace je označována za humanitární katastrofu. Jeden z článků popisuje demonstraci Amharů, k níž došlo v reakci na etnický útok, při kterém bylo v dubnu 2019 zavražděno 18 příslušníků tohoto etnika, aniž by státní bezpečnostní složky podnikly kroky k zabránění tomuto masakru. Další článek ze dne 17. 9. 2018 pojednává o etnickém masakru, při němž zahynulo nejméně 23 lidí poblíž hlavního města.
4. Žalovaný se dále nedostatečně zabýval dostupností léčby cukrovky v Etiopii a zejména ve městě, z něž žalobce pochází. Žalovaný pouze konstatoval, že i v ČR pacienti dojíždějí za specialisty, aniž by vzal v potaz geografické rozdíly mezi ČR a Etiopií. Žalovaný tak bagatelizoval celý problém. Žalobce i v této souvislosti poukázal na probíhající etnické čistky, jejichž cílem je amharské etnikum. Namítl tedy, že k léčbě by neměl skutečný přístup. Podle žalobce nelze vyloučit, že by byl ohrožen na životě nejen z důvodu své nemoci, ale také proto, že by byl nucen cestovat, aby vyhledal lékařskou pomoc, respektive aby si zajistil dostatek inzulinu, který si aplikuje čtyřikrát denně. Žalobce odkázal rovněž na zprávu neziskové organizace T1 International a namítl, že podle této zprávy není léčba pacientů s cukrovkou, kteří se nacházejí mimo hlavní město Etiopie, dostatečná. Většina pacientů nemá přístup k zařízením, která diabetikům pomáhají zjišťovat hladinu cukru v krvi, a v mnoha regionech je i nadále inzulin dostupný jen sporadicky. Také podle organizace Life for a Child je dostupnost péče o diabetiky v zemi nedostačující, funkci zdravotnického systému země se tak snaží nahrazovat neziskové organizace, které se pokoušejí alespoň pokrývat péči o děti.
5. Žalobce se z uvedených důvodů obává návratu do země původu. Situace v zemi je i nadále nestabilní, dochází zde k etnickým čistkám a jeho etnikum je vyháněno z různých částí země. Především však nelze vyloučit, že by žalobce neměl přístup k inzulinu, bez jehož pravidelné aplikace mu hrozí zdravotní komplikace, ba dokonce i smrt.
6. V doplnění žaloby žalobce uvedenou argumentaci blíže rozvedl s odkazem na další články a zprávy z různých zdrojů (Peace Research – The Canadian Journal of Peace and Conflict Studies, Reuters, The New York Times, Internal displacement monitoring centre, Africa news, Euronews, Devex, UNHCR, Addis Standard, Al Jazeera).
7. Žalobce namítl, že jeho etnikum bylo mimo Amharský stát v minulosti terčem etnických čistek. Citoval z článku, podle něž mluvčí amharského jazyka, kteří žijí jako minoritní

skupina v ostatních regionálních státech, jsou pronásledováni a hrozí jim nebezpečí. Ačkoli v březnu 2018 stanul v čele vlády Abiy Ahmed a bylo zaznamenáno uvolňování režimu, situaci v Etiopii nelze považovat za stabilní. Nové parlamentní volby navíc mají být vyhlášeny v roce 2020 a mnohé zdroje upozorňují na sílící napětí mezi etniky, které by mohlo vést v otevřený vnitrostátní konflikt. Skutečnost, že žalobce je příslušníkem druhého největšího etnika, mu nezajišťuje v zemi původu bezpečí, jak se již ukázalo v minulých letech. Genocida ve Rwandě byla také spáchána na druhém největším etniku v zemi. Žalovaný bez skutečné znalosti situace pouze spekuluje a svá tvrzení nijak nedokládá.

8. Podle žalobce v zemi dlouhodobě narůstá počet vnitřně přesídlených osob. V roce 2018 byl zaznamenán úplně nejvyšší celkový počet vnitřně přesídlených osob, z toho téměř 3 miliony nových případů z důvodu etnických konfliktů a násilí. V důsledku přesídlení nejsou zásoby vody ani jídla, což vedlo k rozšíření podvýživy a zvýšenému výskytu nemocí. Konflikty a přesídlování byly zaznamenány na třech hranicích regionu Oromia, dopady nese také hlavní město Addis Abeba. Situace je v současné době nestabilní také v regionu Amhara.
9. K dostupnosti lékařské péče žalobce dodal, že Etiopie je stále mezi desítkou subsaharských zemí s nejvyšším počtem pacientů na lékaře, a to 15 000. Navíc žalobce by musel cestovat za specializovanou lékařskou péčí z města Jimma do Addis Abeby, což by znamenalo nutnost urazit cca 350 kilometrů. Tvrzení žalovaného, že i v ČR pacienti za léčbou z menších měst běžně dojíždějí, je tak nemístným srovnáním. Opět dle žalobce dokládá, že žalovaný nedostatečně zjistil stav věci.
10. Podle žalobce by mu v zemi jeho původu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy, ať již v důsledku etnického násilí, nebo s ohledem na jeho zdravotní stav. Osoby trpící diabetem 1. typu si musí podávat inzulin každý den, jinak jim hrozí nevratné závažné poškození zdraví a smrt. Žalobce si podává inzulin čtyřikrát denně. V situaci humanitární krize a rostoucího etnického násilí lze jen těžko vyloučit, že by při návratu do Etiopie měl pravidelný a bezproblémový přístup k inzulinu, zvláště pokud se v částech země nedostává ani vody či potravin. V současné době je situace v zemi nepřehledná, nelze ji považovat za stabilní, naopak experti varují před další možnou eskalací násilí, v jehož důsledku hrozí vypuknutí vnitrostátního ozbrojeného konfliktu.
11. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že po vydání rozsudku č. j. 32 Az 28/2017 – 59 a po vrácení věci k dalšímu řízení provedl s žalobcem dne 14. 3. 2019 doplňující pohovor a dle instrukcí krajského soudu si nově obstaral zprávy o dostupnosti léčby cukrovky v Etiopii. Po posouzení těchto zpráv dospěl k závěru, že léčba diabetu prvního i druhého stupně je v Etiopii dostupná. Z žádné zprávy nevyplývá, že by žalobce nemohl po návratu do vlasti pokračovat v léčbě své nemoci. K tvrzení žalobce, že by k léčbě neměl reálný přístup a že by byl ohrožen na životě také v důsledku cestování za lékařskou péčí, žalovaný uvedl, že zprávy hovoří o dostupnosti lékařské péče v hlavním městě, v němž žalobce před odjezdem z vlasti žil a pracoval. Z lékařských zpráv doložených žalobcem je navíc zřejmé, že žalobce dochází na pravidelné kontroly k lékaři jednou za několik týdnů až měsíců. I v případě, že by se žalobce rozhodl vrátit se do Jimmy namísto do hlavního města a za léčbou by musel dojíždět, nejednalo by se o skutečnost hodnou zvláštního zřetele, kvůli níž by měl být žalobci udělen humanitární azyl. K obavám žalobce z příslušnosti k amharskému etniku žalovaný odkázal na odůvodnění napadeného

rozhodnutí. Žalobce uváděl obdobná tvrzení v doplňujícím pohovoru a správní orgán je důkladně posoudil ve světle nově shromážděných zpráv o zemi původu.

12. Žalobce reagoval na vyjádření žalovaného replikou, podle které není pravda, že by léčba diabetu byla v Etiopii dostupná. Tento závěr je v rozporu jak se zprávami, které žalobce doložil na podporu svých tvrzení v průběhu správního řízení, tak se zprávami, z nichž citoval v doplnění žaloby. Na dokreslení obrazu reálné dostupnosti lékařské péče v zemi původu, i s ohledem na důsledky probíhajících etnických konfliktů, žalobce doplnil odkazy na několik dalších zpráv mezinárodních organizací a tiskových agentur (BBC, The New Humanitarian, Health Cluster, Protection Cluster Ethiopia, Inter Press Service, Švýcarská rada pro uprchlíky) zabývajících se aktuální situací v Etiopii. Podle těchto zpráv je v zemi v důsledku etnického násilí téměř 2,5 milionu vnitřně vysídlených osob. V regionu Oromia probíhá epidemie cholery, v některých regionech chybí prostředky na zdravotní péči, vnitřně přesídlené osoby a navrátilci k ní proto nemají vůbec přístup. Pokud jde o reálný přístup k léčbě diabetu, problémem je, že k jeho léčbě je potřebný multidisciplinární tým a konzultování lékařů různé specializace, přičemž v Addis Abebě pracuje pouze několik endokrinologů, většina z nich navíc v soukromém sektoru a mnoho lidí si tak jejich péči nemůže dovolit z finančních důvodů. Situace mimo hlavní město je ještě horší. Pacienti trpící diabetem v Etiopii navštěvují lékaře pouze v akutních případech, z důvodu neléčení diabetu zda často dochází k amputacím prstů či chodidel. Také léky jsou pro mnoho lidí nedostupné z finančních důvodů. S ohledem na uvedené skutečnosti se žalobce domnívá, že splňuje podmínky pro udělení doplňkové ochrany, případně humanitárního azylu. Žalobce odkázal rovněž na související judikaturu Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“).

III. Soudní jednání

13. Během soudního jednání konaného dne 9. 9. 2020 žalobce předložil soudu aktuální lékařské zprávy (viz příloha A soudního spisu). Dále uvedl, že v Etiopii nadále probíhají etnické konflikty, na které poukazoval ve svých dosavadních podáních, situace se spíše ještě zhoršuje. V této souvislosti odkázal na zprávu popisující události, k nimž došlo v regionu Oromia před cca 2 měsíci. Byl zde zabit známý zpěvák a herec, příslušník etnika Oromo, v reakci na to došlo k vraždám a ničení majetku příslušníků jiných etnik. Zprávu ovšem soudu nepředložil, uvedl, že ji „má pouze v mobilním telefonu“. Žalobce dále předložil soudu kopii rodného listu, podle něž je otcem dítěte narozeného dne 2. 6. 2016 v Rychnově nad Kněžnou. Matka dítěte, A. T. H., dle sdělení žalobce v současné době žádá v ČR o udělení povolení k pobytu. Jejich dítě má požádáno o udělení českého občanství. K dotazu soudu, proč tuto skutečnost zmiňuje teprve nyní, proč ji nezmínil již ve správním řízení, žalobce uvedl, že tak činí „na radu právníka“. K dotazu soudu, zda by mu něco bránilo v tom, aby po návratu do Etiopie žil v Addis Abebě, tak jak tomu bylo před jeho odjezdem do ČR, žalobce uvedl, že ani v Addis Abebě není bezpečno.
14. Pověřená pracovnice žalovaného uvedla, že správní orgán si poté, co soud zrušil jeho první rozhodnutí v této věci, obstaral podklady týkající se dostupnosti zdravotní péče v Etiopii. V napadeném rozhodnutí se pak řádně zabýval otázkou, zda má být žalobci, s ohledem na jeho zdravotní stav, udělen humanitární azyl, případně doplňková ochrana. Zároveň správní orgán posoudil na základě aktuálních zpráv o zemi původu situaci, v níž se v Etiopii nachází amharské etnikum. Dále uvedla, že i z vyjádření žalobce během

soudního jednání je zřejmé, že mu jde především o to, aby si zajistil pobytové oprávnění v ČR. K tomu ale neslouží instituty upravené v zákonu o azylu.

IV. Posouzení věci krajským soudem

15. Krajský soud věcně přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu žalobních námitek v řízení podle části třetí hlavy druhé dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).
16. Jak je patrné z výše uvedeného, krajský soud nerozhoduje v této věci první. Rozsudkem č. j. 32 Az 28/2017 – 59 částečně zrušil první rozhodnutí žalovaného o neudělení mezinárodní ochrany žalobci. Krajský soud v citovaném rozsudku dospěl k závěru, že v průběhu správního řízení ani řízení před soudem nebylo prokázáno tvrzení žalobce, podle něž byl v zemi svého původu diskriminován kvůli nedostatku „správné“ politické příslušnosti a z důvodu své národnosti. Soud po posouzení výpovědí žalobce o tvrzených potížích v zemi jeho původu konstatoval, že jednání, jemuž byl žalobce ve svém zaměstnání ve vlasti vystaven, nelze kvalifikovat jako azylově relevantní pronásledování ve smyslu § 12 písm. a) či § 12 písm. b) zákona o azylu.
17. Krajský soud ovšem shledal, že žalovaný nedostatečně posoudil, zda žalobce splňuje podmínky pro udělení humanitárního azylu, případně doplňkové ochrany. Soud konstatoval, že v roce 2016 byla žalobci zjištěna cukrovka, od té doby je léčen inzulinem, který si aplikuje injekčně pravidelně čtyřikrát denně. V průběhu správního řízení doložil lékařskou zprávu o této skutečnosti, rovněž v řízení před soudem předložil lékařskou zprávu MUDr. P., Poliklinika AGEL, Praha ze dne 12. 4. 2017, v níž se uvádí, že pacient má diabetes mellitus 1. typu, na inzulinu od 5/2016, léčba inzulinem bude trvalá, v případě přerušení či ukončení léčby inzulinem by následkem mohly být diabetické komplikace, i smrt. Žalovaný k této skutečnosti v tehdy přezkoumávaném rozhodnutí uvedl, že *„ze zpráv žádným způsobem nevyplývá, že by žadateli v případě potřeby nebyla poskytnuta odpovídající zdravotní péče“*, přičemž odkázal na informace Transformačního indexu Bertelsmannovy nadace ze dne 29. 2. 2016. Krajský soud po seznámení se s obsahem těchto informací konstatoval, že otázce zdravotnictví je věnována jedna obecná věta: *„etiopská vláda se dlouhodobě zasazuje o rozvoj v oblasti zdravotnictví.“* Žádné další podkladové informace se otázkou onemocnění cukrovkou, možností a dostupností léčby nijak nezabývaly. Naproti tomu žalobce v žalobě odkazoval na zprávu Světové zdravotnické organizace, z níž vyplývá, že v Etiopii není inzulin běžně k dostání. Soud proto shledal, že zjištěný skutkový stav ohledně dostupnosti zdravotní péče a léků a možností léčby onemocnění žalobce v zemi jeho původu a s tím spojených rizik pro případ jeho vrácení zpět do Etiopie je nedostatečný. Zároveň žalovaného upozornil na relevantní judikaturu ESLP, konkrétně na rozsudek velkého senátu ze dne 13. 12. 2016, ve věci *Paposhvili proti Belgii*, stížnost č. 41738/10.
18. V následném (nyní soudem posuzovaném) rozhodnutí žalovaný k otázce dostupnosti léčby cukrovky v Etiopii uvedl, že tato léčba je v zemi dostupná. Odkázal přitom na zprávy, které si za tímto účelem nově obstaral, a to na informace sítě místních lékařů pracujících v zemích původu o dostupnosti léčby cukrovky 1. a 2. typu a latentní tuberkulózy včetně dostupnosti léků a na informaci belgického Generálního ředitelství úřadu pro cizince – Etiopie, všeobecné informace o zdravotnickém systému, včetně ekonomické dostupnosti. Žalovaný připustil, že dle těchto zpráv je léčba dostupná v hlavním městě, nicméně právě tam žalobce před odjezdem žil a pracoval. V případě, že

by se vrátil do Jimmy, místa bydliště rodičů, by za léčbou mohl dojíždět. Podle žalovaného je i v ČR běžné, že pacienti z menších měst a obcí dojíždějí za specialisty.

19. Žalovaný se opětovně zabýval také otázkou, zda žalobci nehrozí ve vlasti pronásledování, případně vážná újma z důvodu jeho národnosti. Žalobce v pohovoru ze dne 14. 3. 2019 uvedl, že se nyní obává potíží kvůli svému amharskému původu. Následkem politických změn, k nimž v zemi došlo v roce 2018, se totiž zhoršily mezietnické konflikty. Žalobce se jakožto příslušník etnika Amhara obává potíží, jelikož pochází z obce Jimma v oromském regionu. Příslušníci jiných etnik jsou z tohoto regionu vyháněni. K dotazu, co mu brání přestěhovat se do míst s amharskou majoritou, žalobce uvedl, že jeho rodina žije v regionu Oromo již po tři generace, a tak je těžké se vrátit do Amharska. Do té společnosti již nepatří, nezná místní poměry, kulturu, není tam místo, ani neví, jestli tam žijí nějakí jeho příbuzní. Teoreticky je možné se vrátit, prakticky je to těžké, v regionech je hodně vyhnaných lidí, kteří žijí ve stanech nebo kostelech, regionální vlády nejsou schopny nic zařídit, místní lidé je vyženou. Lidé, kteří tam hledali ochranu, se proto vracejí. Vrátit se nemůže ani do Addis Abeby, byť tam před odchodem do ČR žil. Nyní je tam ale největší neklid. Addis Abeba patří také do regionu Oromo, i tak jsou lidé vyháněni, i okolí města je teď v problémech. K dotazu, zda jeho rodina v Jimmě čelí nějakým potížím, žalobce uvedl, že mají strach, protože místní extremisté vyhánějí lidi. Místní jim odmítají poskytovat služby. Zatím se jim nic nestalo, ale bojí se, aby je nezasáhlo to, co se děje v jejich okolí.
20. Žalovaný k tomu konstatoval, že v dubnu 2018 nastoupil do funkce předseda vlády Abiy Ahmed, který realizoval v etiopské politice hluboké změny. Pokračoval v propouštění politických vězňů, které zahájil již jeho předchůdce Haile Mariam. Brzy po svém nástupu do úřadu vyzval představitele opozičních stran a skupin vzbouřenců v exilu k tomu, aby se vrátili do Etiopie a podíleli se na politickém životě mírovými prostředky. Velká část významných aktivistů v následujících týdnech a měsících na jeho nabídku přistoupila a nyní opět působí v Etiopii. Žalovaný zároveň připustil, že situace v určitých regionech může být vyhrocená, jelikož se do ní promítají nejen politické změny, územní nároky nebo návrat opozice do vlasti, ale především etnická příslušnost, na které je založena celá etiopská společnost. V mnoha případech se jedná o dlouhotrvající konflikty o zdroje. S politickými změnami a především s návratem opozičních představitelů zpět do vlasti se do některých míst vrátily také nepokoje. S odkazem na zprávu Švýcarského Státního sekretariátu pro migraci ze dne 16. 1. 2019 však žalovaný uvedl, že se jedná o konflikty mezi etniky Somali a Oromo, Gedeo a Guji-Oromo a mezi etniky Gumuz a Oromo. Ve vztahu k etniku Amhara se dle žalovaného v tuto chvíli „jedná o rétoriku“. Etiopská vláda si zároveň je vědoma tohoto problému a činí kroky ke stabilizaci.
21. Žalovaný poukázal také na skutečnost, že žalobcova rodina již po tři generace dobrovolně obývá oblast, v níž Amharové netvoří většinové obyvatelstvo. Odkázal také na informaci MZV ČR ze dne 13. 8. 2018, podle které Amhaři představují druhé nejpočetnější etnikum v Etiopii, cca 27 % z celkové populace, tradičně zastávají významné role ve státní správě, současný vicepremiér je Amhar, amharština je úředním jazykem celé země. Podle žalovaného lze vzhledem k právě uvedenému jen těžko uvěřit tvrzení žalobce, že by mu ve vlasti hrozilo reálné nebezpečí pronásledování, případně vážné újmy kvůli jeho etnické příslušnosti. Ani vlna protestů v letech 2016-2018 výrazně neovlivnila postavení Amharů v Etiopii. Podle citované informace MZV ČR střety mezi ozbrojenými složkami a demonstranty, k nimž při těchto protestech docházelo, neměly

etnický, ale spíše generační základ. Nový premiér Abyi Ahmed se do své pozice dostal společným hlasováním oromijské strany OPDO a amharské ANDM, vládní politika vůči amharskému etniku proto není nikterak vyhraněná. K případným potížím příslušníků amharského etnika ze strany vlády předmětná informace uvádí, že ohrožení jedince nebude zapříčiněno jeho etnickou příslušností, ale potenciálně pouze z důvodu zapojení do protivládních demonstrací v minulých letech.

22. Podle správního orgánu by se žalobce případně mohl přesunout do míst obývaných amharskou většinou. Za prací se již přestěhoval, a to do hlavního města Addis Abeby, které se sice nachází na oromském území, ale je odděleno od etnicky definovaných správních jednotek.
23. Mezinárodní ochranu lze udělit ve formě azylu nebo doplňkové ochrany; shledá-li správní orgán, že jsou naplněny důvody pro udělení azylu podle § 12, 13 nebo 14, udělí žadateli přednostně azyl. Pokud dospěje k závěru, že nebyly naplněny důvody pro udělení azylu jako vyšší formy mezinárodní ochrany, posoudí, zda žadatel nesplňuje alespoň důvody k udělení doplňkové ochrany.
24. Krajský soud se předně zabýval otázkou, jestli žalovaný dostatečně posoudil, zda žalobci nehrozí ve vlasti pronásledování ve smyslu § 12, případně vážná újma ve smyslu § 14a zákona o azylu, a to z důvodu jeho etnické příslušnosti. Žalobce v pohovoru ze dne 14. 3. 2019 poukazoval na zhoršení mezietnických konfliktů, k němuž v Etiopii došlo v průběhu roku 2018 (v podrobnostech viz výše bod 19 rozsudku). Tuto skutečnost již ve správním řízení dokládal dvěma články, které předložil správnímu orgánu – předně článkem z webu www.amnesty.org ze dne 8. 6. 2018, který je nadepsaný „Ethiopia: Government must protect victims of escalating ethnic attacks“, dále článkem ze stránek <http://theconversation.com> ze dne 20. 6. 2018, s titulkem „Persecution of ethnic Amharas will harm Ethiopia's reform agenda“. Žalovaný přijal tyto články jako podklady pro své rozhodnutí, byť jsou v anglickém jazyce (viz konstatování na str. 5 napadeného rozhodnutí, že žalobcem doložené materiály jsou ve shodě s jeho tvrzeními a budou dále hodnoceny v odůvodnění rozhodnutí žalovaného), krajský soud z nich bude tedy také vycházet (k možnosti vycházet ve správním řízení a ve správním soudnictví z cizojazyčné listiny srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 8. 2016, č. j. 5 Azs 160/2016 – 29).
25. Žalovaný připustil, že v některých částech Etiopie může být situace „vyhrocená“ a že zde dochází k etnickým konfliktům. Tyto konflikty však dle žalovaného zasahují spíše jiná etnika, ve vztahu k Amharům se v tuto chvíli „jedná o rétoriku“. Ani vládní politika vůči amharskému etniku není nikterak vyhraněná. Žalovaný v této souvislosti odkázal na zprávu Švýcarského Státního sekretariátu pro migraci ze dne 16. 1. 2019 „Zaměřeno na Etiopii – politický průlom 2018“ a na informaci MZV ČR ze dne 13. 8. 2018 „Postavení Amharů v Etiopii“.
26. Dle krajského soudu je uvedený závěr nepodložený. Předně, žalovaný se nijak nevypořádal se skutečnostmi vyplývajících z žalobcem předložených článků (byť je opakovaně zmiňuje). Citovaný článek z webu Amnesty International přitom popisuje násilné útoky skupin mladíků z etnika Oromo na Amhary, k nimž dochází v regionu Oromo. Uvádí, že nejméně 20 příslušníků amharského etnika již takto bylo zabito, přičemž státní orgány nedělají nic pro to, aby tyto útoky zastavily. Tisíce Amharů již kvůli tomu uprchly do sousedního Amharska, kde jsou někteří z nich nuceni žít na ulici,

neboť pro přesídlené osoby zde není dostatek ubytovacích zařízení. Obdobně dle článku z webu The Conversation dochází k vyhánění, zabíjení a mučení Amharů v regionu Oromo (a některých dalších regionech). Premiér Ahmed sice odsoudil násilné vyhánění Amharů (a dalších menšin) a slíbil, že vláda proti němu zakročí, dosud však jeho administrativa nedokázala dostat pod kontrolu regionální síly, které stojí za vyháněním Amharů.

27. Dle těchto zdrojů tedy etnické konflikty, které nyní probíhají v Etiopii, zasahují poměrně výrazně i Amhary, a to přímo v regionu Oromo, z nějž žalobce pochází. Zcela zjevně se podle nich ve vztahu k tomuto etniku nejedná pouze o „rétoriku“.
28. Dovožovat opak nelze z informace MZV ČR „Postavení Amharů v Etiopii“, protože tato informace se především věnuje otázkám typu „Jaká je politika vlády vůči tomuto etniku?“, či „Může být příslušník tohoto etnika ohrožen ze strany vlády s ohledem na příslušnost k tomuto etniku?“. Žalobce ovšem netvrdil, že Amhary ohrožuje vláda, ale některá další etnika, především etnikum Oromo, s tím že vláda proti tomu není schopna zasáhnout. Skutečnost, že Amhaři jsou součástí nynějšího vládnoucího establishmentu, nemusí být nutně v rozporu s tím, že jsou terčem násilí ze strany příslušníků jiných etnik. Pouze v závěru předmětné informace MZV ČR, v odpovědi na otázku „Docházelo či dochází k pronásledování příslušníků tohoto etnika?“, je stručně věnována pozornost i dané problematice. Uvádí se zde, že „[e]tnická tření samozřejmě v Etiopii existují, zejména podél hranic regionálních států (...) neexistuje však žádný soustavný tlak vůči kterémukoliv etniku, rozhodně ne vůči etniku Amharů“. V tomto bodě informace MZV ČR skutečně protirečí výše citovaným článkům. Krajský soud ale ve vztahu k dané otázce považuje za věrohodnější zdroj Amnesty International, než český zastupitelský úřad v Addis Abebě (který je zdrojem informace MZV ČR).
29. Navíc zpráva Švýcarského Státního sekretariátu pro migraci obstaraná žalovaným v určitých ohledech podporuje spíše tvrzení žalobce. Tato zpráva zejména obsáhle popisuje proces liberalizace země, k němuž došlo po nástupu Abiye Ahmeda do funkce předsedy vlády Etiopie. Zároveň ale konstatuje, že „politické otevření doprovázené personálními změnami v mnoha oblastech vedlo k částečné ztrátě kontroly ze strany vládních úřadů. Důsledkem toho je vzplanutí mnoha regionálních, většinou etnicky motivovaných konfliktů. V roce 2018 během těchto konfliktů zemřely v celé zemi stovky lidí, přes milion lidí uprchlo ze svých vesnic“ (str. 4 zprávy). Nejvíce obětí si dle zprávy vyžádaly konflikty mezi etniky Somali a Oromo, mezi etniky Gedeo a Guji-Oromo a mezi etniky Gumuz a Oromo (nikoliv že v zemi dochází pouze ke konfliktům mezi vyjmenovanými etniky, jak nepřesně uvádí žalovaný). Především „v rovině rétoriky“ je dle zprávy dosud veden pohraniční konflikt mezi svazovými státy Amhara a Tigray (str. 4). Zavádějícím dojem vyvolává také tato citace vytržená žalovaným z kontextu: „V mnoha případech se jedná o dlouhotrvající konflikty o zdroje, které se odehrávají na malém prostoru a nemají bezprostřední souvislost s mocenskými změnami na celoetiopské úrovni.“ Citovaná pasáž totiž ve zprávě pokračuje: „Tato mocenská změna však byla počátečním podnětem ke ztrátě autority orgánů veřejné moci, která zase způsobila, že se konflikt opět rozhořel“ (str. 30 zprávy). Byť zpráva výslovně nezmiňuje pronásledování Amharů v regionu Oromo, jednoznačně z ní vyplývá, že intenzita etnických konfliktů probíhajících nyní v Etiopii je výrazně vyšší, než jak je popisuje žalovaný.
30. V průběhu soudního řízení žalobce uváděl, s odkazy na četné zdroje, další skutečnosti týkající se situace amharského etnika v Oromii a v dalších regionech a celkové

bezpečnostní situace v Etiopii (viz výše body 3 a 6-8 rozsudku). Krajský soud ale nepovažoval za účelné doplňovat dokazování o tyto důkazy. Primárně totiž bylo úkolem žalovaného obstatat si takové adresné zprávy o zemi původu, které by mu umožnily řádně posoudit odůvodněnost žalobcova strachu z pronásledování, eventuálně zda žalobci v případě návratu do země původu hrozí skutečné nebezpečí vážné újmy, a to s ohledem na etnické konflikty probíhající nyní v Etiopii. Zprávy o zemi původu shromážděné žalovaným neumožňují tuto úvahu řádně provést, nejsou dostatečně adresné.

31. Nelze přitom tvrdit, že obavy žalobce jsou zjevně nedůvodné. Žalobcem předložené články z webu Amnesty International a z webu The Conversation svědčí o tom, že k určitým násilnostem na příslušnících amharského etnika v regionu Oromo dochází. Žalovaný však tyto skutečnosti naprosto pominul a s odkazem na příslušnost žalobce k druhému největšímu etniku v zemi, které má tradičně významné postavení ve státní správě, označuje za zcela nereálné, že by žalobci hrozilo nebezpečí pronásledování, eventuálně vážná újma kvůli jeho etnické příslušnosti. Takové hodnocení z výše shrnutých důvodů neobstojí.
32. Krajský soud dále shledal nepodloženým tvrzení žalovaného, podle něž žalobce mohl případně využít vnitrostátní ochrany před pronásledováním (vážnou újmu) v jiné části země původu. Možnost vnitrostátní ochrany (někdy se také hovoří o „vnitřním útěku“ nebo „vnitřním přesídlení“) je upravena v § 2 odst. 7 zákona o azylu a v čl. 8 tzv. kvalifikační směrnice. Správní orgán má povinnost řádně zdůvodnit, proč má za to, že jsou v daném případě splněny podmínky pro aplikaci uvedeného konceptu. Takto musí zhodnotit především reálnost (faktickou i právní), přiměřenost, rozumnost a smysluplnost tohoto řešení. Je třeba se zabývat zejména její dostupností, celkovými poměry panujícími v zemi původu, osobními poměry žadatele (např. pohlaví, etnická příslušnost, rodinné vazby, zdravotní stav, věk a ekonomická situace), účinností vnitřní ochrany a postavením žadatele po jeho přesunu z hlediska respektování a zajištění základních lidských práv v místě vnitřní ochrany. Rovněž je třeba zvážit bezpečnost žadatele, a to jak při přesunu do cílové části země, tak po jeho přesídlení (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 1. 2008, č. j. 4 Azs 99/2007 – 93, a ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009 – 74).
33. Žalovaný ale pouze konstatoval, že žalobce se hlásí k amharskému etniku a mluví amharským jazykem, a tak by se jistě mohl přestěhovat do míst obývaných amharskou většinou. Případně do města Addis Abeba, v němž již v minulosti žil a které se sice nachází na oromském území, ale je odděleno od etnicky definovaných správních jednotek. Nijak se přitom nezabýval výhradami žalobce, že v Etiopii je nyní kvůli eskalaci etnického násilí mnoho vysídlených osob a není pro ně snadné nalézt útočiště v jiném regionu, byť je jinak převážně obývaný jejich etnikem (což má i jistou oporu v žalobcem předložených důkazech – viz výše). Ve vztahu k Addis Abebě žalobce zase namítal, že zde také probíhají etnické konflikty a nebylo by tam pro něj bezpečno, na což žalovaný nijak nereagoval. Skutečnost, že je Addis Abeba formálně samostatnou správní jednotkou, ještě nic nevypovídá o tom, jaká je tam nyní faktická situace. A skutečnost, že etnické konflikty určitým způsobem zasahují rovněž Addis Abebu, vyplývá i ze zprávy švýcarského Státního sekretariátu pro migraci.
34. Krajský soud shrnuje, že žalovaný nedostatečně posoudil, zda žalobci nyní nehrozí ve vlastní pronásledování ve smyslu § 12, případně vážná újma ve smyslu § 14a zákona o

azyly, a to z důvodu jeho etnické příslušnosti. Tato skutečnost je sama o sobě důvodem pro zrušení žalobou napadeného rozhodnutí.

35. Dále se žalobce domáhá udělení mezinárodní ochrany s ohledem na jeho zdravotní stav. Dle judikatury správních soudů špatný zdravotní stav žadatele o mezinárodní ochranu může být za určitých okolností důvodem k udělení některé z forem mezinárodní ochrany (a to buď humanitárního azyly, anebo doplňkové ochrany). Tyto závěry vycházejí především z judikatury ESLP, který ve věci *Paposhvili* vyložil, za jakých okolností článek 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“) znemožňuje vyhoštění nemocné osoby. Jedná se o „velmi výjimečné případy“, kdy je vyhošťována vážně nemocná osoba, u níž závažné důvody zakládají domněnku, že ačkoliv není v bezprostředním ohrožení života, nedostatek vhodné péče či přístupu k ní v přijímající zemi představuje riziko skutečnému nebezpečí vážného, rychlého a nevratného zhoršení jejího zdravotního stavu vedoucího k intenzivnímu utrpení nebo výraznému snížení předpokládané délky života.
36. Krajský soud konstatuje, že žalovaný si obstaral podklady, z nichž vyplývá, že léčba cukrovky je v Etiopii dostupná, byť je tomu tak především v Addis Abebě. Zároveň zdůrazňuje, že výše citovaná judikatura ESLP dopadá toliko na „velmi výjimečné případy“. Existuje-li tedy možnost, že žadateli bude v zemi původu poskytnuta nezbytná lékařská péče, byť třeba na horší úrovni než v ČR, pak nemá nárok na udělení mezinárodní ochrany z tohoto důvodu. Právě uvedené platí také v případě, kdy žadatel bude muset pro dosažení lékařské péče v zemi původu podstoupit určité nepohodlí (například dojíždět na ošetření, nebo se i trvale přestěhovat do jiné části země, lze-li to po něm s přihlédnutím k okolnostem daného případu legitimně požadovat). Definitivní zhodnocení toho, zda je tomu tak v nynějším případě, krajský soud nepředjímá. Bude na žalovaném, aby jej provedl po obstarání dostatečně adresných zpráv o zemi původu a s ohledem na situaci v Etiopii v době jeho rozhodování. Pokud by například žalovaný dospěl k závěru, že aktuálně žalobci nic nebrání se po návratu do Etiopie přestěhovat opět do Addis Abeby, pak by pro něj léčba dostupná byla. Pokud se naopak ukáže, že to z nějakého důvodu není možné a zároveň bude v Etiopii panovat taková bezpečnostní situace, že by žalobce neměl reálnou možnost dojíždět pravidelně z města Jimma do Addis Abeby na lékařská vyšetření, pak by bylo povinností žalovaného udělit žalobci z tohoto důvodu mezinárodní ochranu.
37. Skutečností, že žalobce je otcem dítěte narozeného na území ČR, na což žalobce poukázal během soudního jednání, se krajský soud nebude blíže zabývat. Z data narození dítěte je evidentní, že žalobce mohl na tuto skutečnost poukázat již přinejmenším v žalobě, anebo ještě lépe již ve správním řízení.

V. Závěr a náklady řízení

38. Krajský soud z výše uvedených důvodů zrušil napadené rozhodnutí žalovaného a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Právním názorem, který soud vyslovil ve zrušujícím rozsudku, je správní orgán v dalším řízení vázán (§ 78 odst. 1, 4 a 5 s. ř. s.).
39. Výrok o nákladech řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch; žalobci, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníkovi řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Hradec Králové 16. září 2020

Mgr. Tomáš Blažek v. r.
samosoudce